

Svenskans ställning inom den högre utbildningen i Sverige

Moderator Olle Josephson, professor emeritus

Paneldeltagare:

- Viggo Kann, professor, KTH:s språkkommitté
- Olle Bälter, professor, KTH
- John Airey, professor, SU
- Catrin Lundström, professor, LiU
- Magnus Henrekson, professor, IFN
- Björn Olofsson, facköversättare, SFÖ-SAT
- Lena Lind Palicki, språkvetare, Språkrådet
- Per-Åke Lindblom, Språkförsvaret

Arrangörer: KTH:s språkkommitté och Språkförsvaret

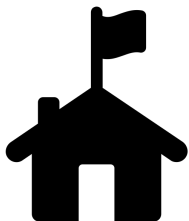

Svenskans ställning på KTH

Viggo Kann, professor i datalogi, KTH
ordförande för KTH:s språkkommitté

Många men inte alla på KTH kan svenska

- Cirka 15 % av KTH-studenterna kommer inte från Sverige
- Hälften av undervisningen är på svenska (mest år 1-3) och hälften på engelska (mest år 4-5)
- Majoriteten av doktoranderna kommer inte från Sverige
- Nästan alla vetenskapliga publikationer skrivs på engelska

Språkliga utmaningar på KTH

- Svenska är myndighetsspråket
- Lärares språkkunskaper
- Studenters språkkunskaper
- Studentrepresentation
- Forskarsamhällets språkliga krav
- Svenska samhällets språkliga krav
- Språk i undervisningen (Olle Bälters presentation)

KTH hanterar detta med sin språkpolicy

- Hög språklig kvalitet
- Hög språkkompetens hos studenterna
- Hög språkkompetens hos anställda
- Mångspråkig utbildning
- Svenskt och engelskt fackspråk

KTH:s ställningstaganden

- Undervisning i år 1-3 (grundnivå) normalt på svenska
- Undervisning i år 4-5 (avancerad nivå) normalt på engelska
- Läraranställningar med språkrav
- Olika språkkunskapskrav på olika roller
- Parallelspråkighet

Några yttringar av parallellspråkighet på KTH

- studenter på alla nivåer ges **tillfälle att systematiskt träna** skriftlig och muntlig kommunikation på såväl svenska som engelska
- studenter som inte behärskar svenska ska **kunna studera svenska** inom ramen för sin utbildning
- alla tillsvidareanställda vid KTH **ska förstå** talad och skriven **svenska och engelska** tillräckligt väl för att kunna delta i det interna arbetet och erbjudas möjlighet att **utveckla** sina muntliga och skriftliga färdigheter i svenska och engelska **utifrån behov**
- **i undervisningen** ska frågor och svar kunna ges på engelska även om undervisningsspråket är svenska och vice versa

Några yttringar av parallellspråkighet på KTH

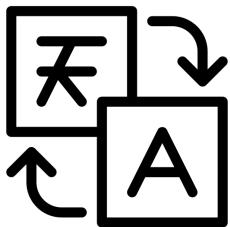
- alla beslut och andra **officiella dokument** ska vara **på svenska**, och **engelska versioner** ska finnas av viktiga dokument, t ex kursplaner och utbildningsplaner
- **information** som vänder sig till både svensktalande som icke svensktalande bör finnas på svenska och engelska
- **terminologiarbete** - termer på svenska och engelska

Tillgängliga termlistor

- **KTH:s svensk-engelska ordbok**
1300 administrativa termer på svenska och engelska
- Svensk-engelska **nyckelbegreppslistor** för varje kurs rekommenderas

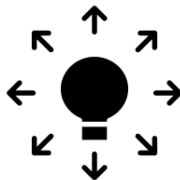

Nyckelbegrepp

Här är 50 facktermer i ADK-kursen som inte har en uppenbar direktöversättning.

Svensk term	Engelsk term
algorithm	algorithm
approximationskvot	approximation ratio
approximerbarhet	approximability
beräkningsbarhet	computability
beräkningsmodell	computational model
beslutsproblem	decision problem
beständig datastruktur	persistent data structure
bitkostnad	bit cost
datastruktur	data structure
dekomposition	divide and conquer

Använda, skapa och sprida svenska facktermer

- Krav på **svensk sammanfattning** i examensarbeten och avhandlingar
Snart krav på svenska och engelska **nyckelord**
- **Docentpresentationer** hålls normalt på svenska
- Publicering av **facktermer på svenska Wikipedia** rekommenderas

KTH:s språkkommitté

Ett permanent utskott till fakultetsrådet

- Stöder förverkligandet av språkpolicyn
- Ger råd och tips i språkliga frågor av generell art vid KTH
- Utvecklar den svensk-engelska KTH-ordboken
- Utser mottagare av KTH:s språkpris

Olle Bälter, Viggo Kann, Chantal Mutimukwe and Hans Malmström*

English-medium instruction and impact on academic performance: a randomized control study

<https://doi.org/10.1515/applirev-2022-0093>

Received July 22, 2022; accepted August 8, 2023; published online September 11, 2023

Abstract: Stakeholders and researchers in higher education have long debated the consequences of English-medium instruction (EMI); a key assumption of EMI is that student's academic learning through English should be at least as good as learning through their first language (usually the national language). This study addressed the following question: "What is the impact from English-medium instruction on students' academic performance in an online learning environment?" "Academic performance" was measured in two ways: number of correctly answered test questions and through-put/drop-out rate. The study adopted an experimental design involving a large group (n = 2,262) randomized control study

Är undervisningsspråket viktigt?

8mo ...

Assistant Professor | PhD, Supply Chain Management

What's the point of this study? Of course, one would be more comfortable using his/her native language. The results and dropouts don't measure learning. What Chalmers does by enforcing English at the master level is producing more prepared engineers to work at multinational corporations. **This study is meaningless.**

Varför gjorde vi då denna meningslösa studie?

Det blir sämre i teorin, men ingen visste hur mycket i praktiken

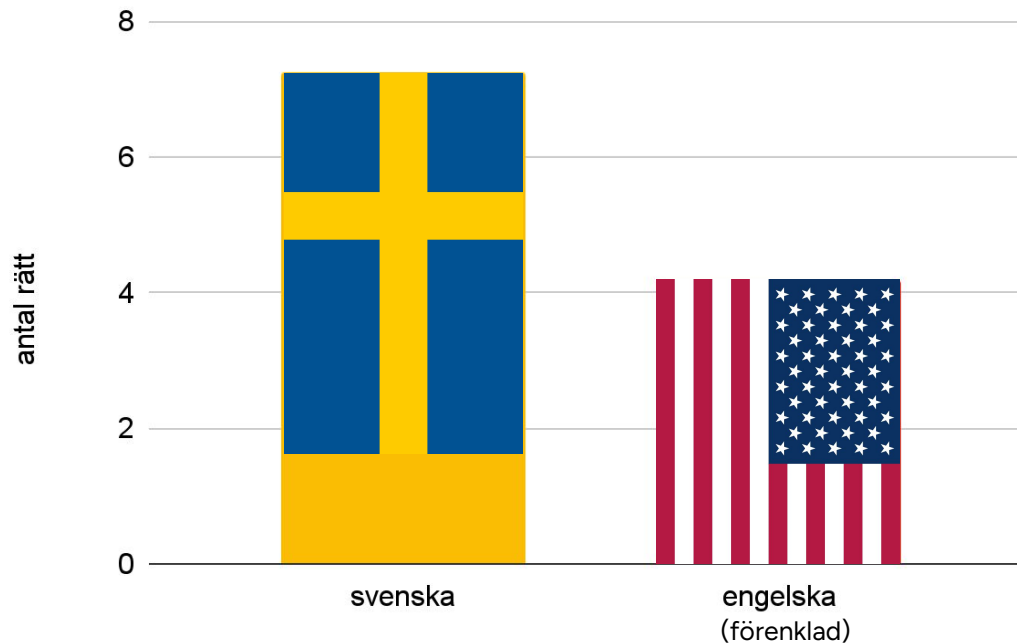
Vår randomiserade studie

2263 MOOC-studenter slumpades till en engelsk eller svensk version av en programmeringskurs där enda skillnaden var just undervisningsspråket.

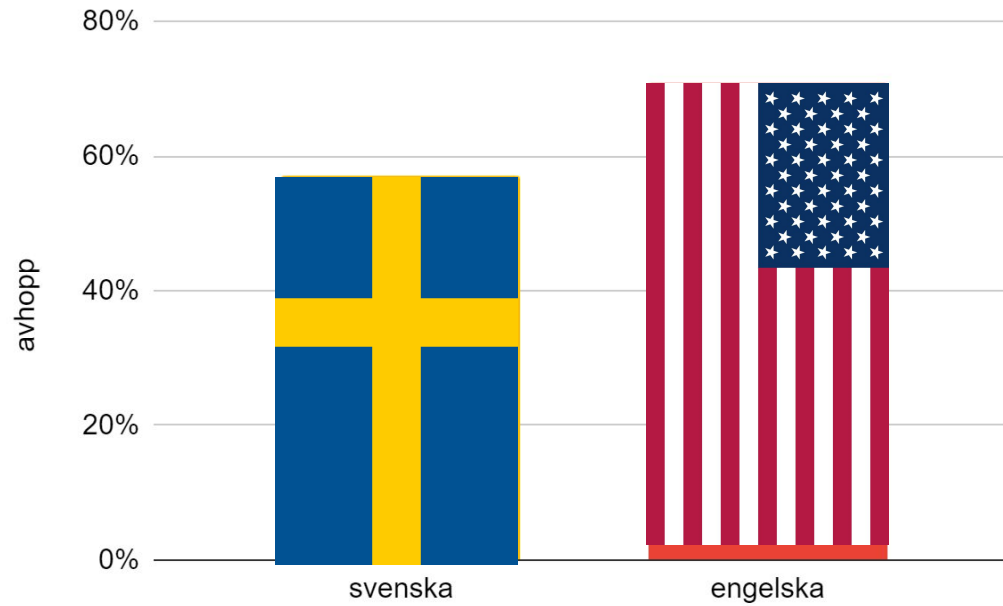

Antal rätt på testfrågorna i genomsnitt

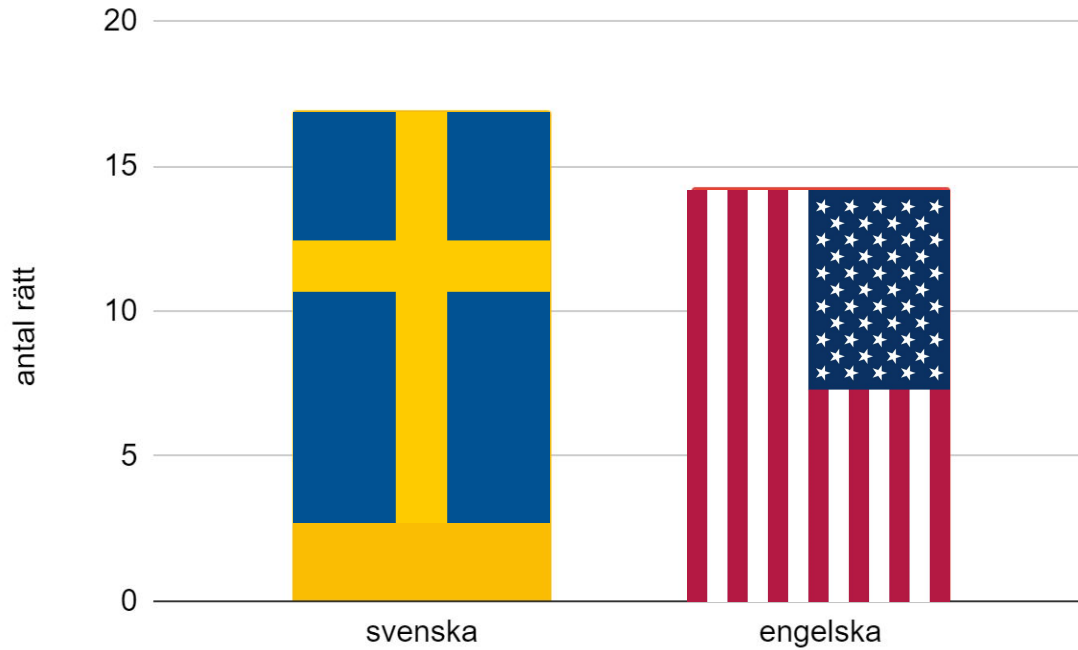
Skillnaden signifikant med $p < 0,01\%$ (Wilcoxons rangsummetest)

Andel avhopp

Skillnaden signifikant med $p < 0,0001\%$ (Chi²-test)

Antal rätt på testfrågorna för icke avhoppade studenter

Skillnaden signifikant med $p=0,034$

Slutsatser

Undervisningspråket är viktigt, och mycket viktigare än vad "alla" säger.

Våra resultat står sig även om vi korrigerar för åldersskillnad eller bara tittar på unga studenter.

Pressreferenser till artikeln

De 65 första publikationerna (icke-svenska i fetstil), exkluderade referenserna från Ryssland, Kina och Indien: **Phys.org**, Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter - DN.se, Sveriges Radio, Göteborgs-Posten, **Times Higher Education**, Dagens industri, Nyheter24, Sydsvenskan, Dagens PS, **Forskning.no**, Adresseavisen - TV-adressa, SweClockers.com, EurekaAlert!, KTH - Kungliga, Tekniska Högskolan, Norran, Helsingborgs Dagblad, Upsala Nya Tidning, **Mirage News**, **News Cision**, Västerbottens-Kuriren, Trend Radars, Norrköpings Tidningar, TTELA, Hallandsposten, VLT Vestmanlands Läns Tidning, VLT Vestmanlands Läns Tidning, Norrländska Socialdemokraten, Hallands Nyheter, Gefle Dagblad, Kuriren.nu, Södermanlands Nyheter, Östgöta Correspondenten, Bohuslänningen, **Informations Dienst**, Wissenschaft, Eskilstuna-Kuriren, Skånska Dagbladet, Newswise, Smålandsposten, Helagotland.se, Khrono, Folkbladet Västerbotten, Ystads Allehanda, Västerviks-Tidningen, Cision [SE], **News55**, **Pressetext Austria**, Katrineholms-Kuriren, Piteå Tidningen, Norra Skåne, FE News, Enköpings-Posten, Strengnäs Tidning, Länstidningen Norr/Vimmerby Tidning, Folkbladet, Motala & Vadstena Tidning, Ingenjören, Fryksdalsbygden, Hudiksvalls Tidning, **Scienmag Science Magazine**, Ljusdals-Posten, Söderhamns Kuriren, **News Concerns - Latest News Update**, **Bioengineer.org**, **Prime News Print**, **AlphaGalileo**, **Knowledia**, **Sky News**, **EL Gazette**, Elektronik i Norden, SwiftTelecast, extradienst, Expertsvar.se, **InvesBrain**, Kinda-Posten.

Stockholm
University

Ämneskompetens:

Olika ämnen har
olika behov

John Airey

Ämnesskillnader

Olika högskoleämnen har olika kunskapsstrukturer

Se Biglan (1973), Kolb (1981), Becher & Trowler (2001)
Bernstein (1999), Trowler (2014)

Ämnesskillnader

Naturvetenskap

Kunskap är oberoende av språkval.

Humaniora

Språket är det verktyg vi använder för att bygga och debattera kunskap.

Ämnesskillnader och engelskan

**Minst invändningar
mot engelskan**

**Flest invändningar
mot engelskan**

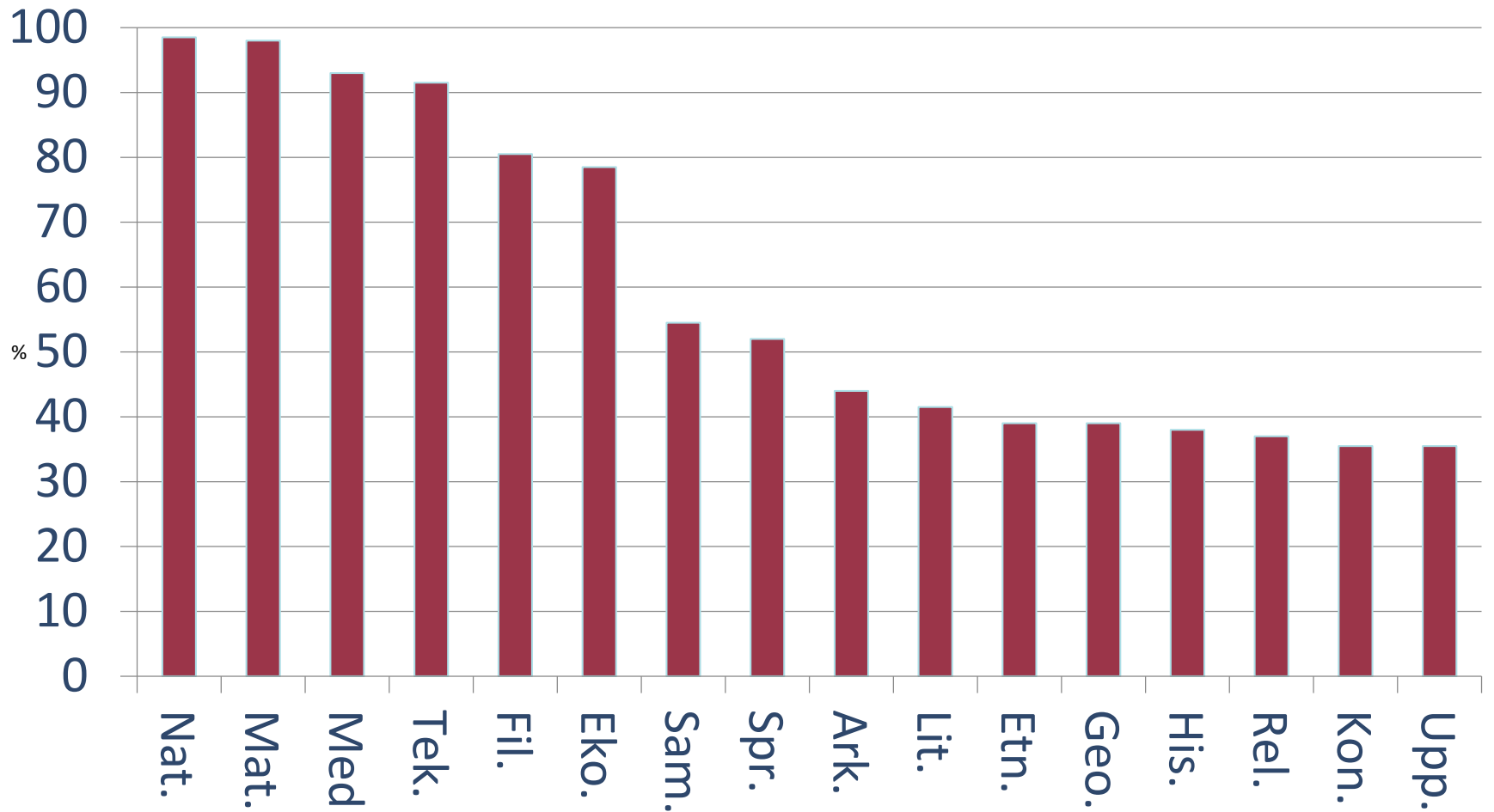

Naturvetenskap

Samhällsvetenskap

Humaniora

Avhandlingar på engelska

Salö (2010:24)

Ämneskompetens

Jag menar att målet med en högskoleutbildning är att uppnå **ämneskompetens.**

Stockholms
universitet

Ämneskompetens på tre platser

Akademien

Samhället

Arbetsplatsen

Ämneskompetens på tre platser

Samhället

Akademien

Arbetsplatsen

Ämneskompetens på tre platser

Samhället

Ställer olika
krav på
språkanvändning

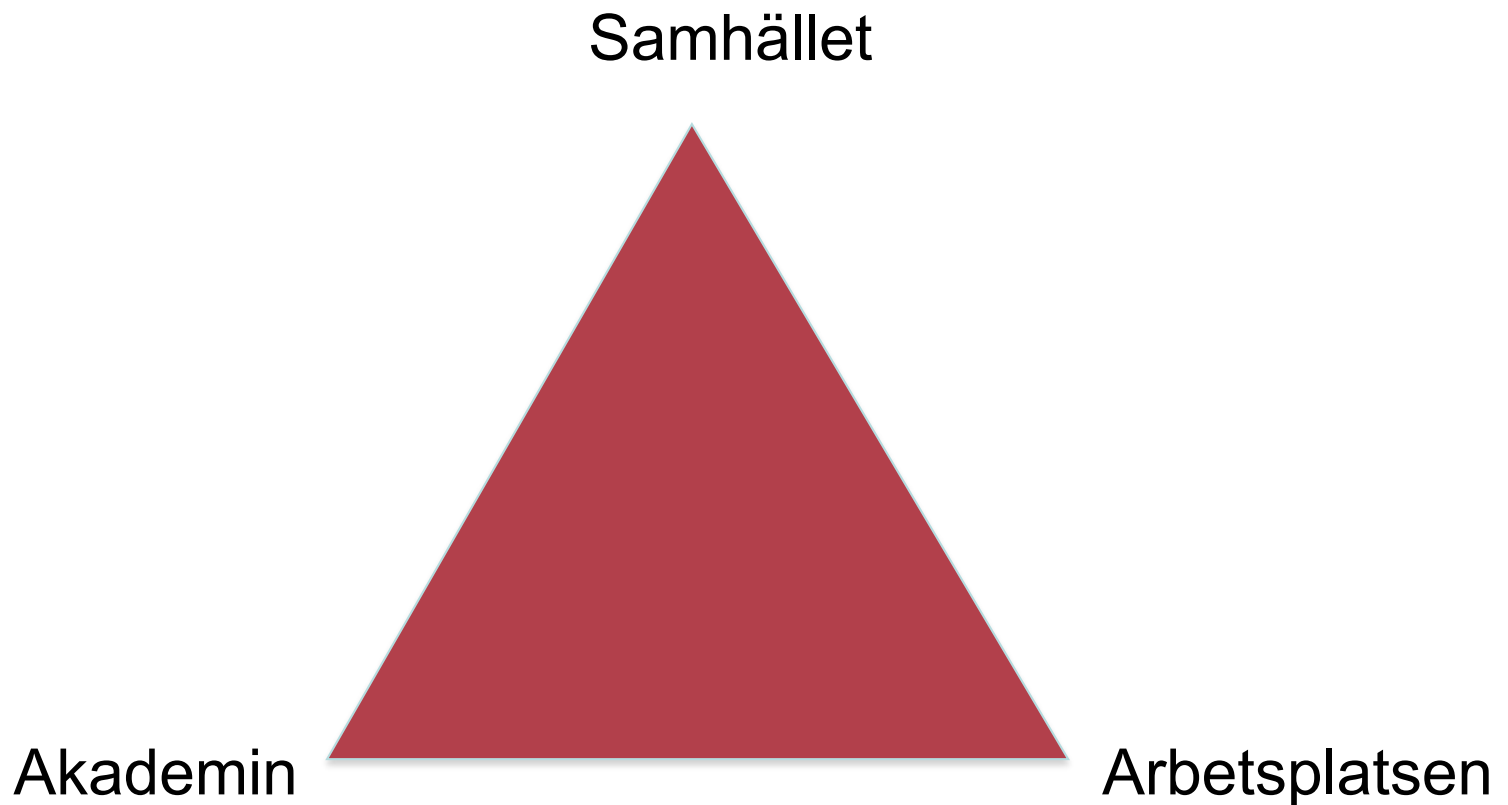
Akademien

Arbetsplatsen

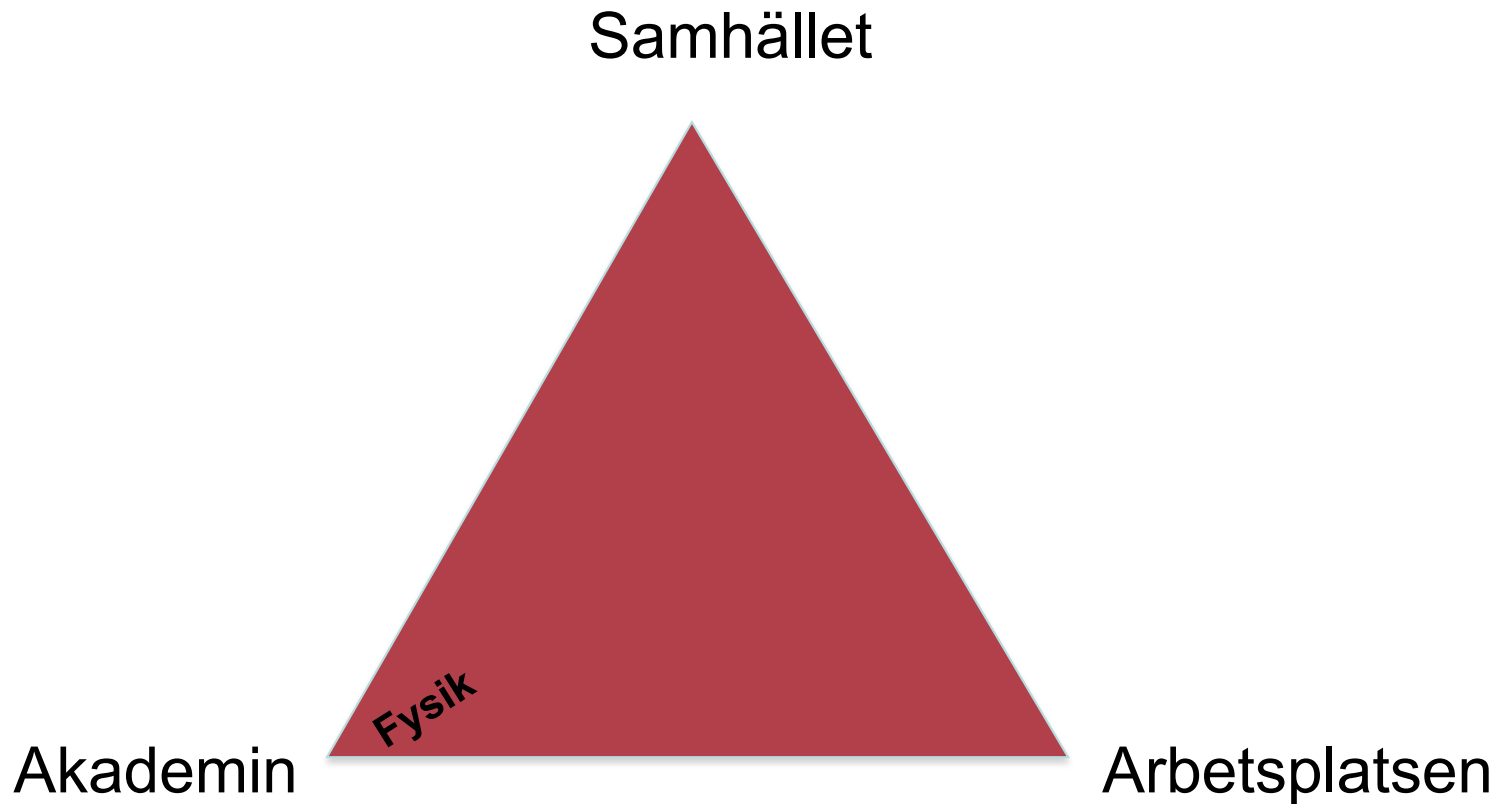
Ämneskompetens på tre platser

Airey (2011)

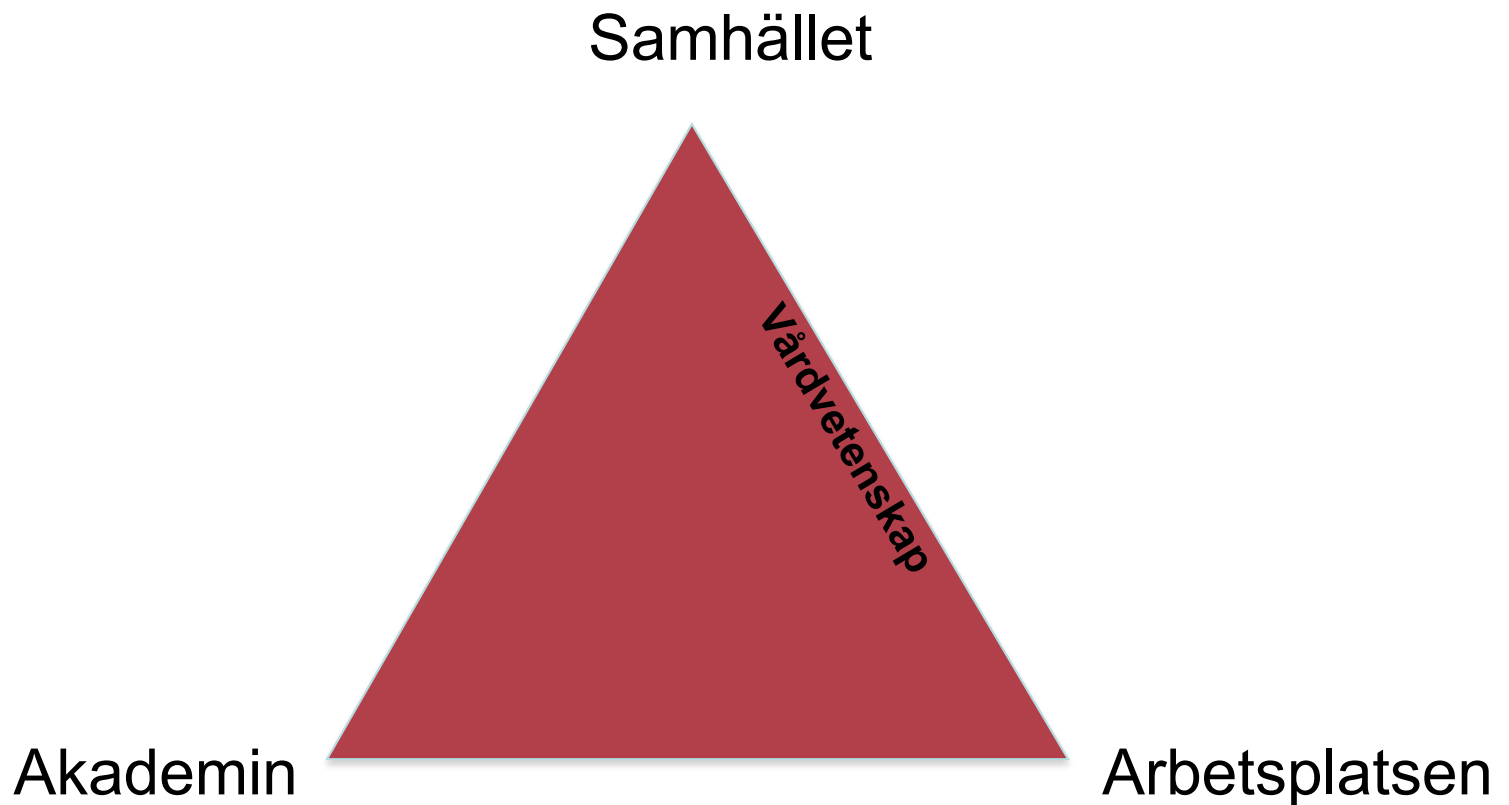
Ämneskompetens på tre platser

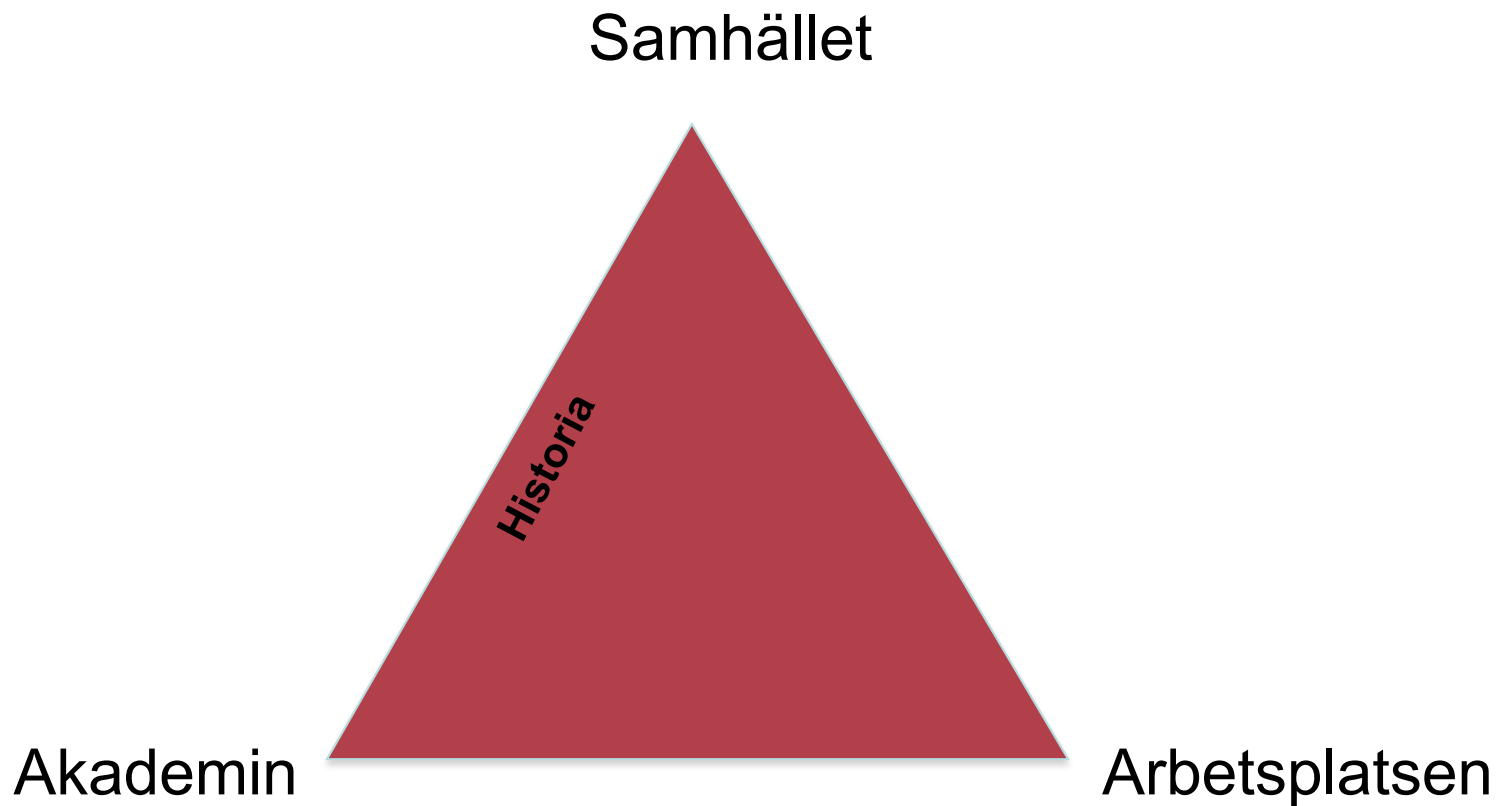

Ämneskompetens på tre platser

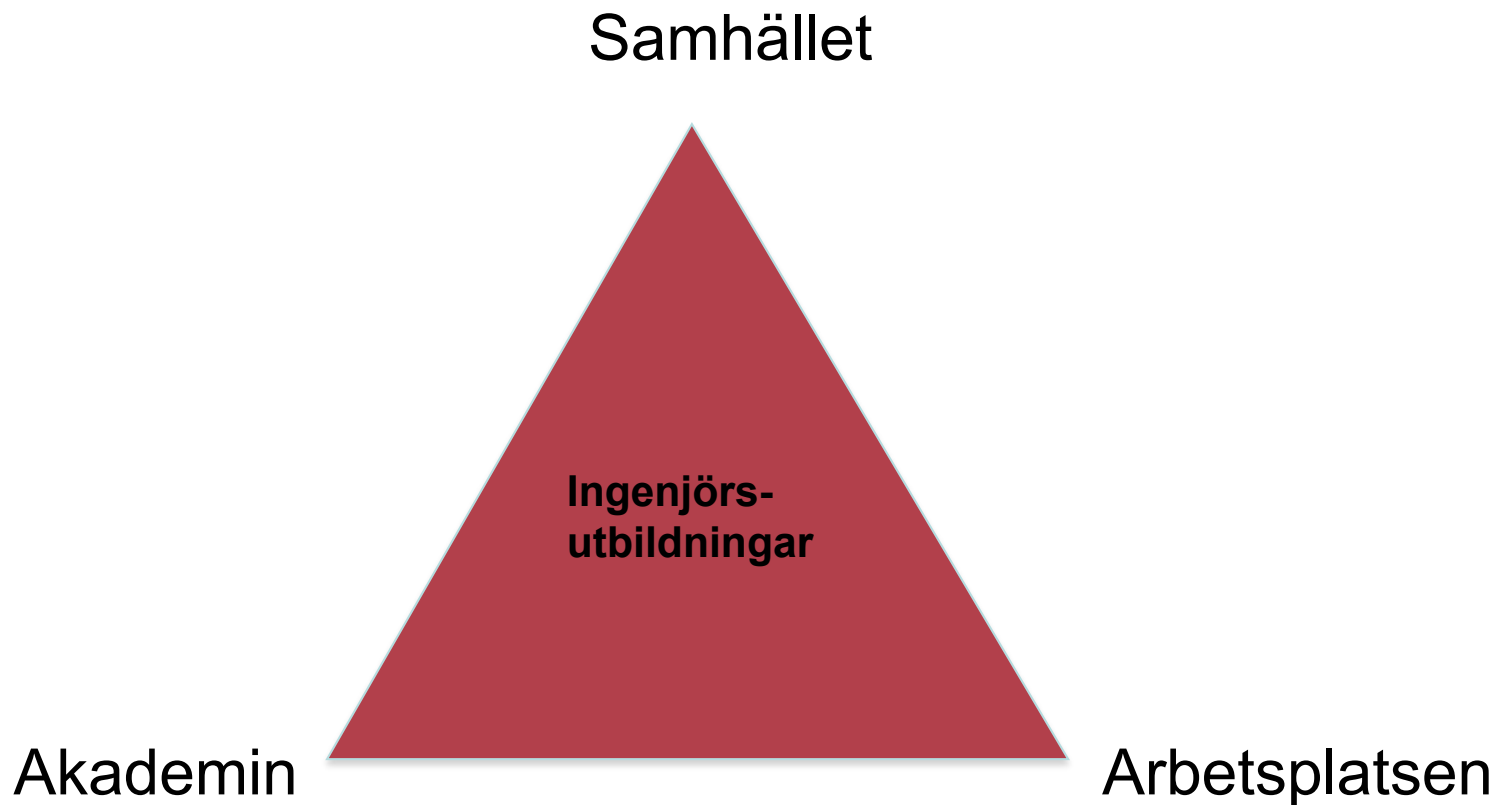

Ämneskompetens på tre platser

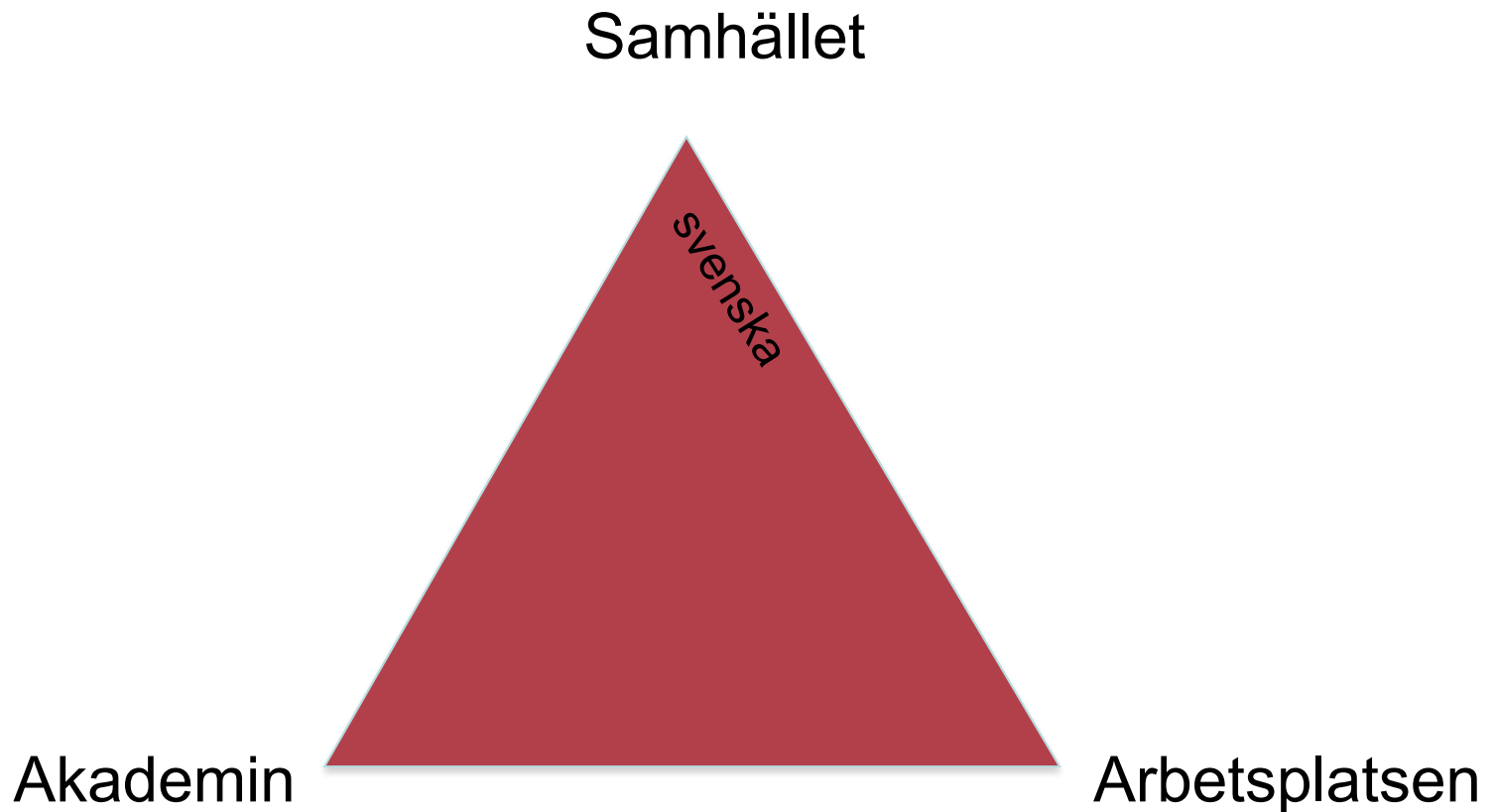

Ämneskompetens på tre platser

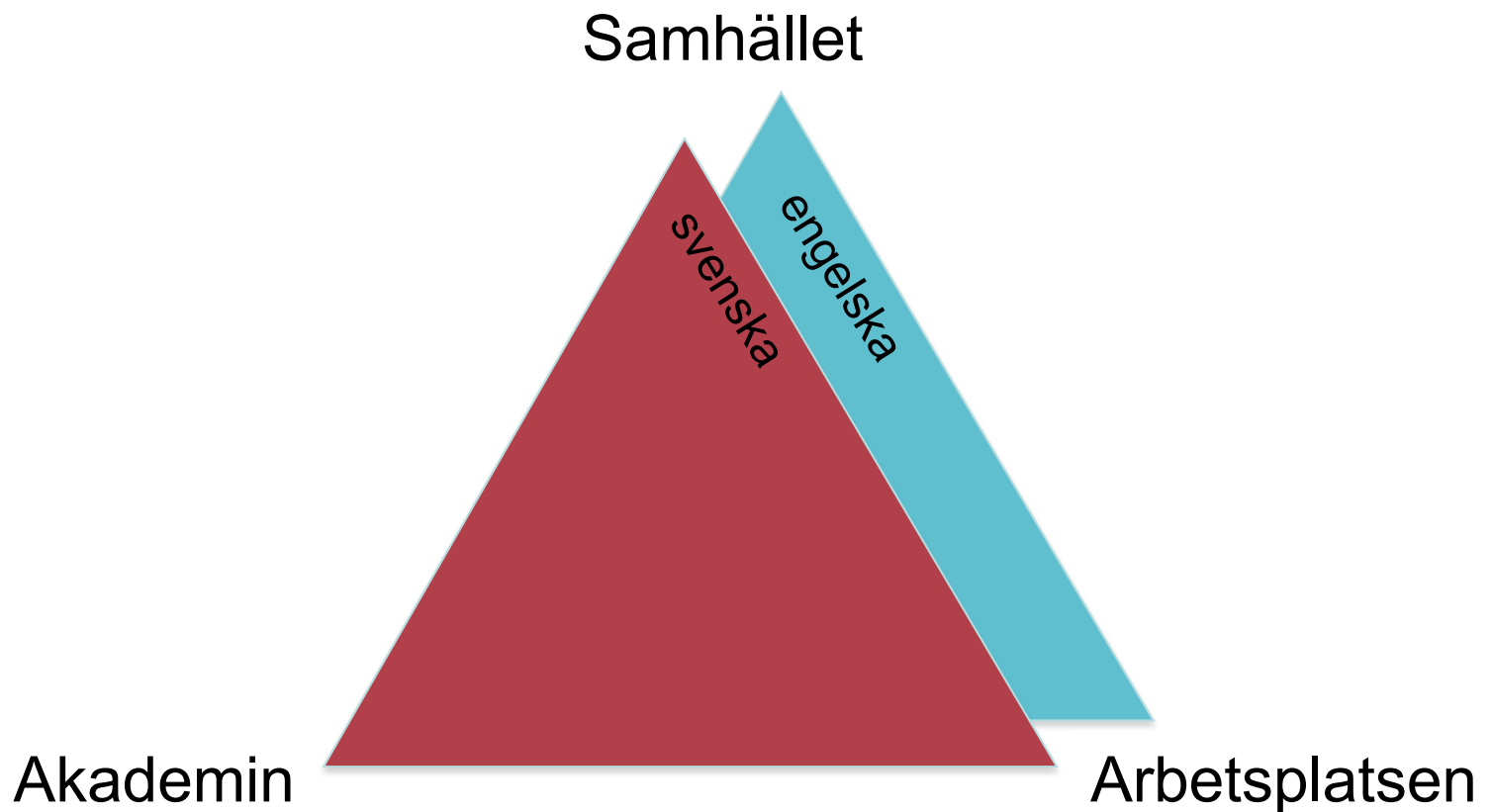

Vad händer när man har två språk?

Vad händer när man har två språk?

Airey (2020)

John Airey 19 mars 2025

Stockholm
University

Olika behov

Parallelspråkighet.

Betyder inte nödvändigtvis att man ska kunna göra allt på två språk.

Olika platser ställer olika krav.

Olika ämnen har olika krav.

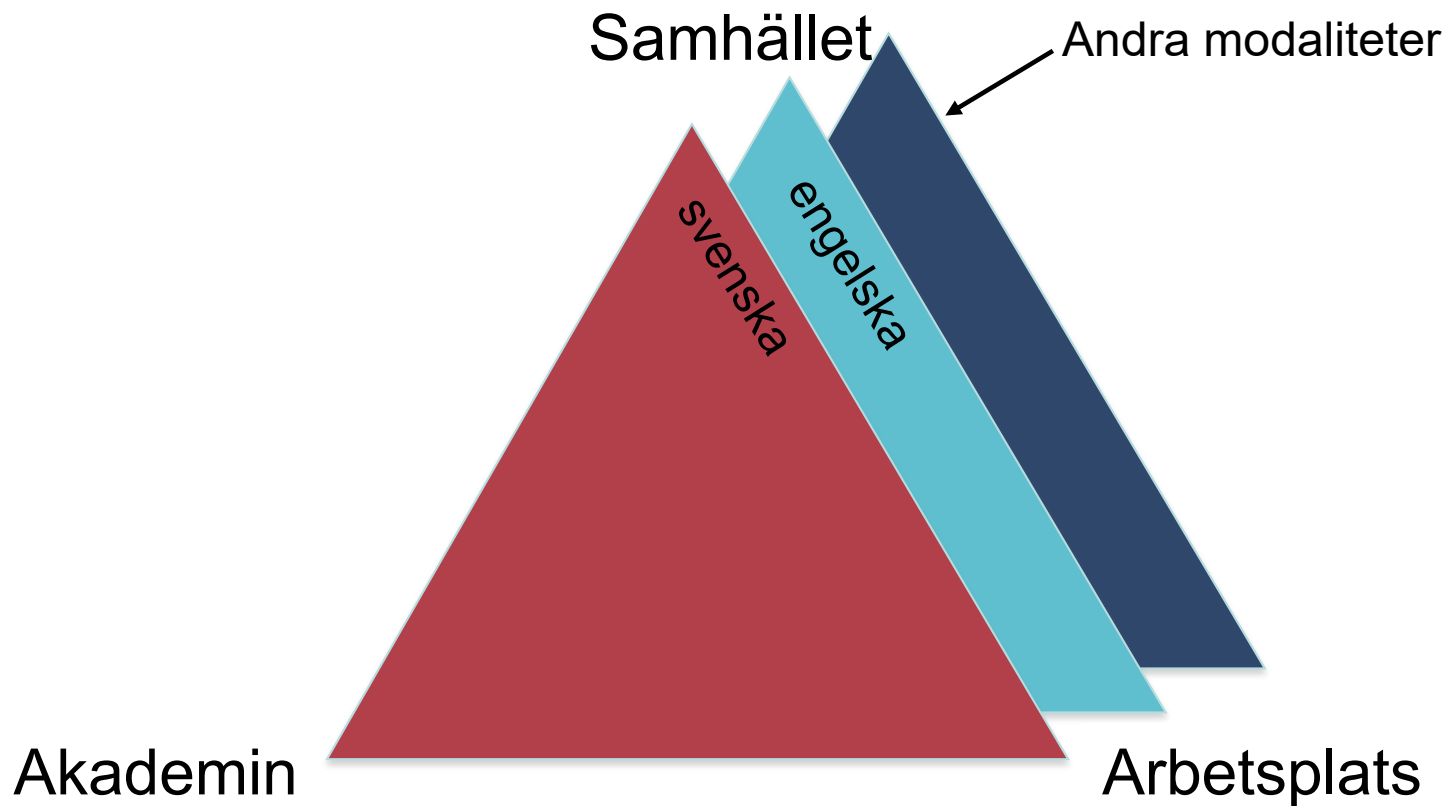

Stockholm
University

Andra modaliteter?

Matematik som ett tredje språk?

Andra modaliteter

Airey (2020)

John Airey 19 mars 2025

Stockholm
University

Vi behöver samtal inom ämnet

Where used?

Academy   Workplace   Society

Languages

First Language	Reading				
	Writing				
	Listening				
	Speaking				
	English	Reading			
		Writing			
		Listening			
		Speaking			

**Other modes
(please add to the list)**

Mathematics Types?	interpret?			
	create?			
Graphs Types?	interpret?			
	create?			
Diagrams Types?	interpret?			
	create?			
Code Types?	interpret?			
	create?			
→				
→				
→				
→				

Slutsatser

En språkpolicy som gäller alla ämnen blir problematisk.

Behöver lokala, ämnesspecifika beslut om vad som ska undervisas på vilket språk.

Språkmotiveringen bör tas upp i varje kursplan som ett lärandemål.

Programbeskrivningarna bör säkerställa att kurserna tillsammans leder till ämneskompetens.

Kan använda matrisen för att få till stånd en diskussion inom lärarkåren.

Stockholm
University

Tack!

